

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

KJØBENHAVNS
HAVNS
UDVIDELSER
UNDER
VERDENSKRIGEN

KJØBENHAVN
TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A/S
1918

6272

~~6272~~

Grp:

Forfatter:

Titel: Kbh. Havn. Udsidder under
Verdenskrigen.

Bind:

Udgave:

Tryktaar: 1918

Industribiblioteket

~~6272~~

TB Gl.

627.2-3 L

(Danmark. Kbh.)

KJØBENHAVNS
HAVNS
UDVIDELSER
UNDER
VERDENSKRIGEN

KJØBENHAVN
TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A/S
1918
DANMARKS
TEKNISKE BIBLIOTEK

KJØBENHAVNS
HAVNS
UDVALDE SER
VERBODSLOVEN

3180

Udvidelser i de sidste 50 Aar.

Forinden de nuværende Havneudvidelser omtales, vil der være Anledning til at nævne de store Udvidelser, som Havnens Bolværker er undergaaet i de sidste halvt hundrede Aar før Krigen. Maksimumsdybderne er blevet forøget fra 6,3 m til 9,5 m, og Bolværkslængderne fra 11,000 m til 28,000 m, hvoraf ca. en Trediedel tilhører private Ejere, og tages i Betragtning, at i disse Tal indgaar Bolværkerne i de indre Kanaler med ca. 7,000 m, er Længden af de egentlige Trafikbolværker blevet mange Gange fordoblet i dette Tidsrum; en tilsvarende Forøgelse af Land- og Vandarealer har ogsaa fundet Sted. De under Krigen foretagne eller under Udførelse værende Arbejder forøger Bolværkslængden yderligere med 4,200 m, saaledes at Bolværkslængden i alt bliver 32,200 m.

Havnens Udstrækning fra Indsejlingen ved Trekroner til Slusen i Kalvebodstrand udgør 8,4 km, og Afstanden mellem Havnens Grænser mod Nord og Syd andrager ca. 13 km.

Havneudvidelserne mod Nord.

I Foraaret 1915 paabegyndtes de nye Havneudvidelser mod Nord med Frihavnsudvidelsen, Kalkbrænderihavnsudvidelsen og Anlægget af Redmolen, viste paa medfølgende Plan.

Frihavnsudvidelsen, som snart nærmer sig sin Fuldførelse, kommer til at omfatte et nyt 9,5 m dybt Bassin med en Bredde af ca. 120 m og en Længde paa ca. 600 m, omrammet af Kajer paa tilsammen en Længde af 1,060 m. Bassinet staar i direkte Forbindelse med Kroneløbets dybe Indsejlingsfarvand og dækkes mod Nord af en Dækmole i Forlængelse af den nordlige Pier. Det nye Bassins nordlige Mole faar en Bredde af 80 m, hvorefter Frihavnens Del begrænses mod Nord af et Toldgitter. Kajmursarbejdet og Dækmolen er udført af Firmaet Christiani & Nielsen.

Frihavnsudvidelsen udgør 12,7 ha*) Landareal og 9,1 ha. Vandareal; til Sammenligning er det oprindelige Frihavnsanlæg 36,4 ha Landareal og 24,3 ha Vandareal. Der er Forhandlinger i Gang om at give Frihavnen en yderligere ca. 3 ha stor Udvidelse mod Nord, saaledes som vist med Skravering paa Planen. Opfyldningen af dette Areal er snart udført, saaledes at det kun mangler Kloakering, Brolægning og Toldgitter. Med denne Udvidelse er det oprindelige Frihavnsanlæg udvidet med 15,7 ha.

Redmolen, beliggende nord for Frihavnen, er udført i Krigens første Aar. Der er tilvejebragt 2,5 ha Landareal og 420 m Anlægsbroer til Brug for Skibsanlæg, idet Molen hovedsagelig skal benyttes til Oplag af Brændselsolier, som ved Pumpning fra Skibe indfyldes i Tanks, opførte paa Arealet. Østasiatisk Kompagni har anlagt 2 Tanks, men paa Grund af Krigen har der ikke været større Benyttelse af Molen til det paatænkte Øjemed. Ude paa Spidsen anlægger Det Store Nordiske Telegrafselskab et Kabel-Depot anlæg.

Kalkbrænderihavnen har samtidig med Frihavnsudvidelsesarbejderne ogsaa været Genstand for store

*) 1 ha (Hektar) = 1,81 Tdr. Land.

Udvidelser, hvorved der i alt er tilvejebragt Landvindinger paa ca. 5 ha og nye Bolværker paa tilsammen 650 m. Dybden er blevet forøget til 6,3 m, og der er givet Havnen et selvstændigt Indsejlingsløb nord fra. De nye Udvidelser paa Vestsiden vil nærmest blive benyttet til Trælast, medens Østsidens Kajarealer er udlejet til Kulimport.

Udgravnings- og Opfyldningsarbejderne ved samtlige Havneanlæg mod Nord udgør ca. $1\frac{1}{4}$ Mill. m³ og er trods Krigstidens store Vanskeligheder og enorme Materialepriser gennemførte af Etatsraad N. C. Monberg under Materiellets Arbejde Dag og Nat.

Kajanlæg ved Enghave-Brygge.

Mod Syd gik man i Begyndelsen af Aaret 1917 i Gang med Tilvejebringelsen af en ny Kulkaj med tilhørende 6,3 m Sejlløb ved Enghave-Brygge til Brug for Kommunens nye Elektricitetsværk og er nu i Færd med at forlænge denne Kaj yderligere 107 m mod Nord, saaledes at der i alt fremstilles 320 m Kaj paa 6,3 m Vanddybde. Samtidig er opfyldt et Areal paa 5,4 ha.

Anlæg af Teglværkshavnen.

Endelig tog man i Slutningen af Aaret 1916 fat paa at omskabe Frederiksholms Teglværkers store ubrugelige Lergrav til et Havnebassin med bagved liggende Landarealer til Brug for Industrien, hvor Havnevæsenet samtidig opfyldte et ca. 6,8 ha stort Areal, ogsaa til Anvendelse for Industrien; paa den søndre Del af dette er Skibsværftet „Baltica“ anlagt. Udgravningen af Teglværkshavnen foretages under Tørlægning af Etatsraad Monberg. Udførelsen af Bassinets vestlige og søndre Del iværksættes af A/S Frederiksholms Tegl- og Kalkværker, som har solgt Grundene til

industrielle Virksomheder, bl. a. er A/S „Københavns Flydedok og Skibsværft“ i Færd med at anlægge et stort Skibsværft ved Bassinet. Vanddybden i Teglværkshavnen bliver fra 5 til 7 m.

Samtlige Arbejder, saavel Havneudvidelserne mod Nord som de foran omtalte Anlæg mod Syd, ventes færdig udførte til næste Aars Foraar.

Det stod imidlertid Havnevæsenet klart, at disse Anlæg, som tilsammen medfører en Udgift af ca. 6 Mill. Kroner, næppe vilde blive tilstrækkelige til at imødekomme de Krav, som en stærk Udvikling af Handelen og Industrien efter Krigen maatte stille, og at nye Udvidelser snart maatte følge paa disse; og under Beskæftigelse med Planerne hertil kom Kravet om, at Havnevæsenet ogsaa tog Del i Kampen mod den store Arbejdsløshed.

Spørgsmaalet rejstes i Havnebestyrelsen i Mødet den 1. Februar d. A., og ved forceret Arbejde saavel fra Havneadministrationens som fra Havnebestyrelsens Side lykkedes det at faa planlagt og vedtaget de nye store Landvindingsarbejder i Kalvebodstrand til et lignende Beløb af ca. 6 Mill. Kroner allerede den 15. Februar. Ved Udgangen af Februar var der kontraheret om Udførelsen af Anlæggenes første Reprise, og Arbejderne sattes straks derefter i Gang.

De vedtagne Anlæg, en Udvidelse af Landvindingen ved Islands Brygge og en øformet Opfyldning øst for Teglværkshavnen, er vist med rød Skravering paa medfølgende Plan.

Landvindingen ved Islands Brygge.

Denne, som udgør ca. 13 ha, forsynes med Kajindfætninger, og Bryggens For- og Baggade forlænges ca.

550 m mod Syd. Farvandet udfor Kajen uddybes til 7,5 m. Arbejdet udføres i Entreprise af Ingeniørfirmaet Philip Petersen & Arvid Holm under Tørlægning indenfor en Fangedæmning, saaledes at Sejlladsen til Slusen midlertidig ledes vest for denne ad Sejløbet til Enghave-Brygge. De tilvejebragte Grundarealer incl. Kajarealer er alle afhændede til Det østasiatiske Kompagni. Islands Brygges For- og Baggade brolægges, og de andre paa Planen viste Gader makadamiseres. Der anlægges dobbelte Jernbanespor i Forgaden og i Baggaden.

Anlæg ved Frederiksholms Øen.

Denne Landvinding indenfor Bolværksindfatninger paa naturlig Vanddybde udgør ca. 18,4 ha.

Paa Foranledning af den stærke Efterspørgsel efter Industriarealer med eget Bolværk, og for at give Teglværkshavnen et mere direkte Indsejlingsløb tjenligt for større Skibe, har man fundet det formaalstjenligt at lade den nordligste Del af Landvindingen blive en Ø med fast Broforbindelse over til Frederiksholms Vej-anlæg. Man undgaar herved de bekostelige bevægelige Broer og skaffer Arealerne større Vandfront.

Udgravningen af Fylden i det nye Indsejlingsløb er nu i fuld Gang og foretages under Tørlægning indenfor en Fangedæmning fra Slusedæmningen til Teglværkshavnens Fangedæmning. Forbindelsen mellem Frederiksholms Ø og Frederiksholms Havnevej sker ad en nu under Udførelse værende Bro, som vist paa Planen. Broens Piller opføres af Granitmurværk, og Overbygningen udføres af Jernbeton. Broen gives foreløbig en Bredde af 8,0 m, men Pillerne opbygges saaledes, at Bredden kan udvides til 10,4 m. Da Sejlladsen til Teglværkshavnen i 1919 midlertidigt skal passere

Broen, holdes der saa længe et Sejlløb aabent ved at undlade Opførelsen af den vestligste Mellempele. Opfyldningen af den nordlige Del af Øen udføres i Forbindelse med Uddybningen af et 7 m Løb til Islands Brygge.

Opfyldningen af den sydlige Halvdel af Frederiksholms Øen samt Tilvejebringelsen af det nye Indsejlingsløb til Teglværkshavnen vil forhaabentlig kunne skaffes færdig ved Udgangen af næste Aar trods de mange Vanskeligheder, som disse Arbejder vil kunne møde, f. Eks. Materiale mangler og Uddybninger i Kalkbunden. Arbejdet udføres i Entreprise af Entreprenørfirmaet Brøchner Larsen, A. Agge, L. Pedersen og H. I. Jørgensen.

Vedtagelsen af det nye direkte Indsejlingsløb til Teglværkshavnen har allerede fremkaldt store Planer fra privat Side om Uddybning af Teglværkshavnen til 7 m og Etableringen af nye Kajer langs denne, hvilke Arbejder nu er under Udførelse.

Ved alle Anlæg, saavel private som Havnevæsenets, tilsikres der Havnevæsenet Bolværkpenge. Naar undertages Arealerne ved Islands Brygge, som er afhændede, vil alle øvrige Nyttearealer formentlig blive lejede ud. For Industriarealers Vedkommende, forsynede med Spor og egne Bolværker, kan Lejen afsluttes paa meget langt Aaremaal, og Lejemaal kan afsluttes allerede paa nærværende Tidspunkt.

Naar Landvindingen ved Islands Brygge er foretaget, og Opfyldningen af hele Frederiksholms Øen er tilvejebragt, hvortil Jordfylden hentes fra Udgravninger i Farvandet, vil der samtidig være tilvejebragt et 7 m dybt Sejlløb gennem Kalvebodstrand ud til

Slusedæmningen, hvilket vil være en god Begyndelse til et nyt Indssejlingsløb syd fra.

Naar de nu under Udførelse værende Arbejder er færdiggjort, vil Kjøbenhavns Havn siden Krigens Begyndelse have foretaget følgende Udvidelsesarbejder:

	Landvinding	Nye Bolværker
Udført Frihavnsudvidelse	12,6 ha	1,060 m
Planlagt Frihavnsudvidelse	3,0 -	0 -
Kalkbrænderihavnsudvidelse	5,0 -	650 -
Redmole med Anlægsbroer	2,5 -	420 -
Enghave Brygge	5,4 -	320 -
Landvinding ved „Baltica“	6,8 -	775 -
Frederiksholms Ø	18,4 -	400 -
Islands Brygge	13,0 -	550 -
Tilsammen	66,7 ha	4,175 m

Foruden disse Arbejder har Havnevæsenet i samme Tidsrum fuldført den resterende Del, 2,3 ha, af Opfyldningen for Kommunens nye Strandvej med Villagrunde, en Landvinding, som i alt udgør ca. 17 ha, hvoraf ca. Halvdelen er opfyldt af Statsbanerne med Fyld fra Boulevardtunnelen, medens den øvrige Fyld er tilført af Havnevæsenet ved Udgravninger i Havnen.

De ovenfor omtalte Landvindingsarbejder, som er under Udførelse siden Krigens Begyndelse, udgør alt-saa tilsammen 69 Hektar eller 125 Tdr. Land; til Sammenligning kan anføres, at det oprindelige Frihavnsanlæg er ca. 66 Tdr. Land eller Kongens Nytorv ca. 6 Tdr. Land. Det er store Kræfter, der er sat i Bevægelse, for at disse Arbejder kan blive afsluttede til Udgangen af næste Aar.

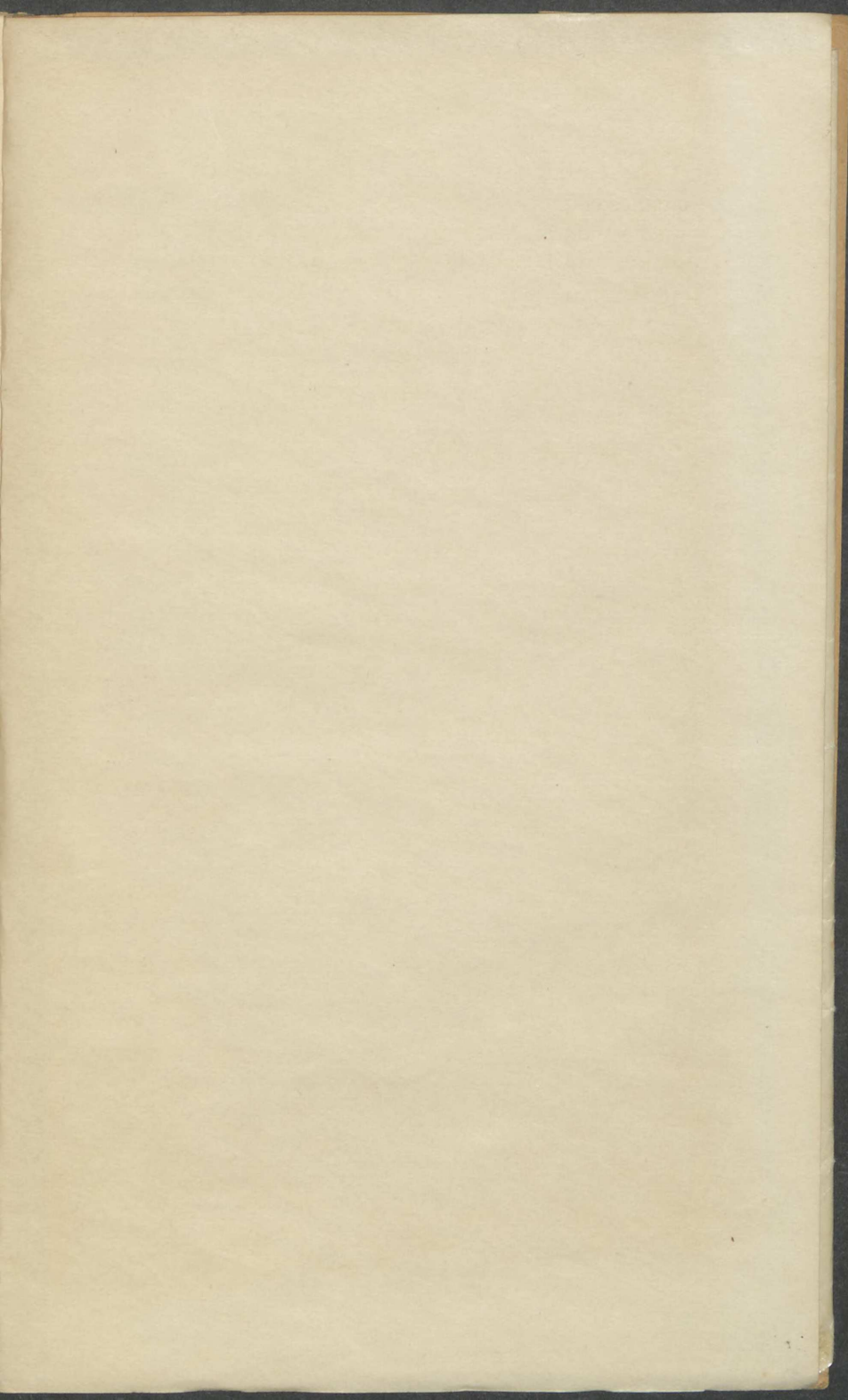
Der arbejdes ogsaa nu paa de forskellige Arbejdspladser, iberegnet Teglværkshavnen, med tilsammen

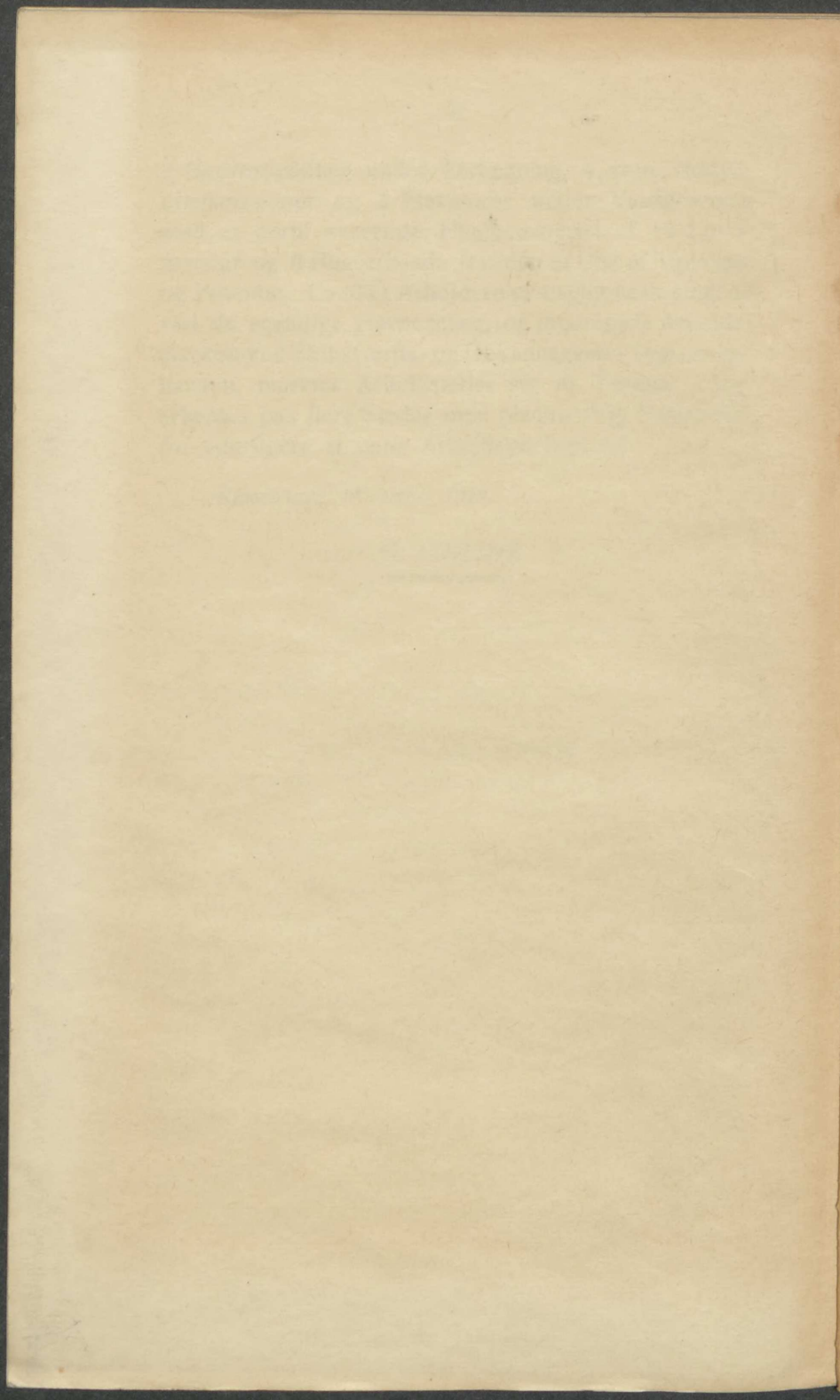
8 Gravemaskiner under Tørlægning, 4 store Uddybningsmaskiner og 2 Elevatorer under Vaadgravning med et dertil svarende Hjælpemateriel af 12 Lokomotiver og 6 Bugserbaade foruden et Utal af Tipvogne og Pramme. Ca. 600 Arbejdere er daglig beskæftigede ved de egentlige Havneanlæg, og medregnes Arbejdsstyrken ved Skibsværfts- og Dokanlægene i Teglværkshavnen, nærmer Arbejdstallet sig til Tusinde. Der arbejdes paa flere Steder med planmæssigt Natarbejde for yderligere at sætte Arbejdsydelsen op.

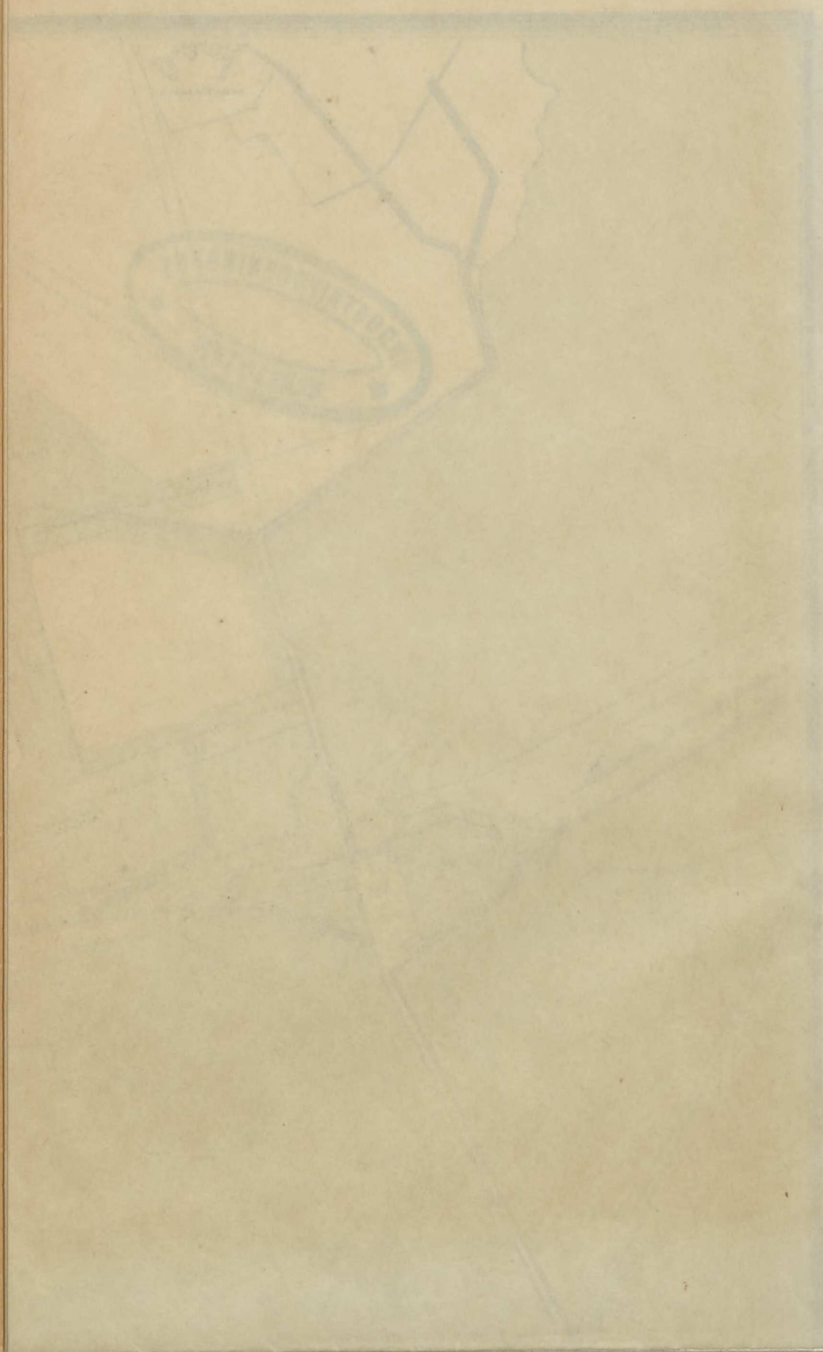
Kjøbenhavn, November 1918.

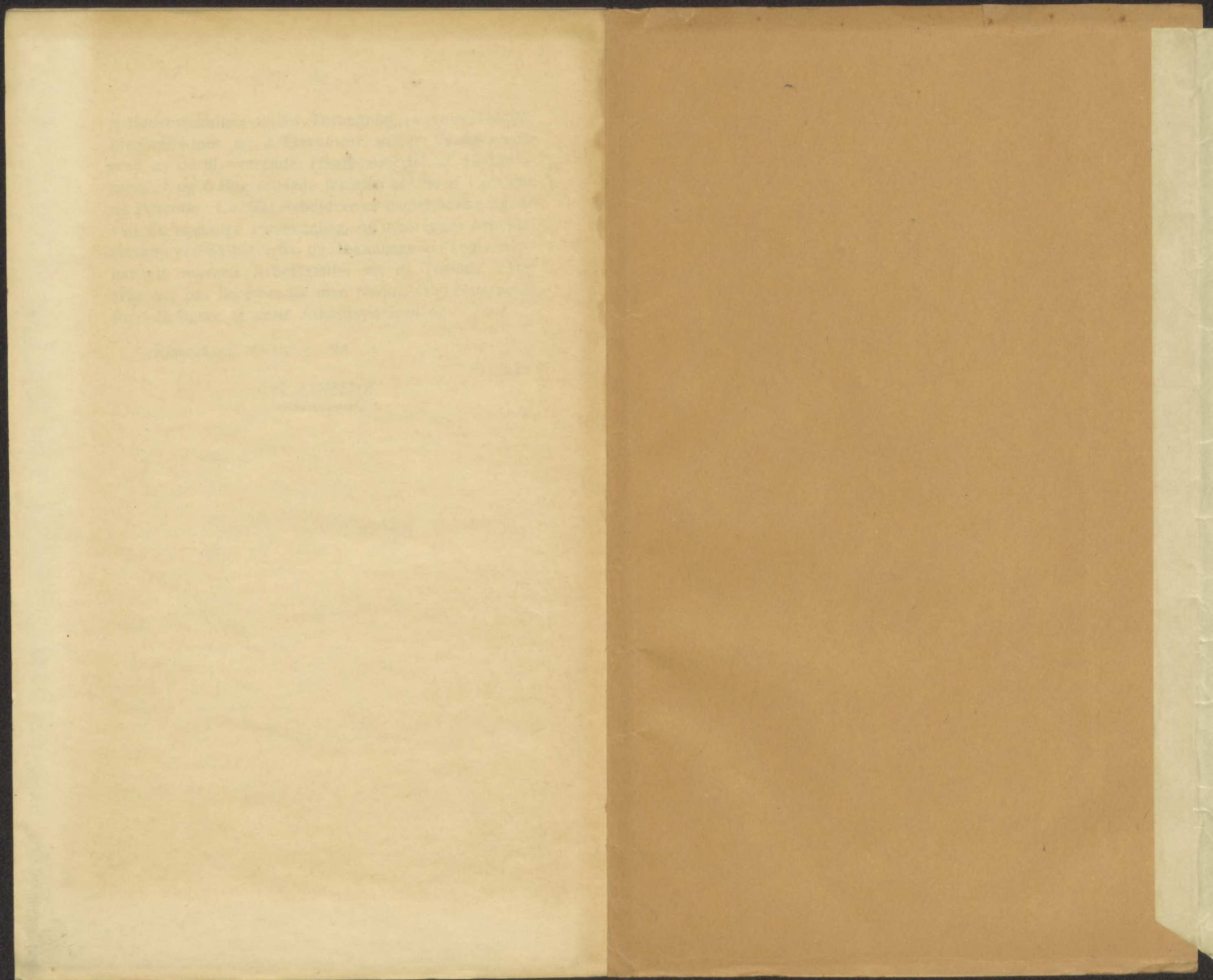
G. LORENZ.

Havnebygmester.

KJØBENHAVNS HAVN.

Nye Anlæg under Verdenskrigen.

Kjøbenhavn, November 1918

G. Høring

